

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sivistystoimialan toiminnot ovat pitkälti lakisäätteisiä, joten lainsäädäntö asettaa omat vaatimuksensa toiminnan ja sen valvonnan järjestämisessä. Erilaiset kaupungin päättämät säännöt ohjaavat toimintoja ja niissä noudatettavia menettelytapoja. Hallintosäännössä määritellään toimielinten, muun muassa sivistyslautakunnan ja vapaa-ajan lautakunnan, vastuut, päättävalta sekä asioiden käsittely toimielimissä. Lisäksi hallintosäännössä määritellään vastuut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Sivistystoimialan toimintasäännössä on määritelty viranhaltijoiden päätöksenteon toimivalta. Toimintasääntöä päivitetään tarpeen mukaan. Vastuu säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta ja niistä tiedottamisesta henkilökunnalle on toimialan yksiköiden ja perusyksiköiden johtavilla viranhaltijoilla ja esihenkilöillä. Asioista tiedottamisella on myös tärkeä osuus toiminnan ohjauksessa ja sisäisen valvonnan toteutumisessa. Taloushallintoa ohjaavat omat ohjeistuksensa, joita noudatetaan, muun muassa hankintaohjeet sekä talousarvioon ja sen täytäntöönpanoon sekä talouden ja toiminnan raportointiin liittyvät ohjeet. Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti lautakunnalle, kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle. Laajemmat toiminnan ja talouden raportoinnit toteutetaan kolmannesvuosittain. Kirjaus- ja kokousaikatauluista johtuen lautakuntatason raportointiin saattaa tulla toisinaan viiveitä.

Sivistystoimialan vakuutukset ovat ajan tasalla ja vakuuttamistarpeita käydään säännöllisesti läpi. Kaupungin tasolla vakuutusohjeistusta ja –neuvontatilaisuuksia järjestetään säännöllisesti. Sivistystoimialalla on nimetty omat vakuutusasioiden yhteyshenkilöt. Toiminnan ja omaisuuden turvaamiseksi on varauduttu riittävillä vakuutuksilla. Lisäksi irtain omaisuus on vakuutettu kaupungin vahinkorahastossa.

Toimialan riskiryhmä koordinoi riskien arviointi- ja hallintatyötä. Työryhmän tehtävänä on toimialakohtaisen riskienarvioinnin laatiminen sekä riskeistä raportointi ja jatkuvasti tapahtuva keskeisimpien riskien käsittely. Toimialan riskiryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden 2024 aikana ja toiminnan keskiössä oli kaupungin turvallisuuskulttuurin vahvistaminen. Tavoitteena on, että riskienarviointiprosessissa riskit tunnistetaan entistä paremmin läpileikkaavasti konsernitasolta perusyksikkötasolle. Kulttuuriyksikköä lukuun ottamatta sivistystoimialan ja yksiköiden vuoden 2025 riskianalyytit päivitettiin vielä nykyisen, käytössä olevan, toimintamallin mukaisesti. Kulttuuriyksikön vuoden 2025 riskianalyysi päivitettiin kolme vuotta sitten pilotoidun uuden toimintamallin pohjalta. Sivistystoimialalla toiminnan riskien arviointi on jalkautettu perusyksikkötasolle ja riskien hallinta on esihenkilöiden vastuulla. Jokaisessa yksikössä tehdään myös työturvallisuuteen liittyvien riskien toteutumisen sekä arvioinnin seuranta ja raportointia. Lähitulevaisuuden tavoitteena on, että kaikki perusyksiköt laajentavat pelastussuunnitelmansa kattamaan myös turvallisuuden.

Henkilöstön työssä jaksamiseen ja jatkamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota painottamalla varhaisen tuen keskustelujen merkitystä esihenkilötyössä. Esihenkilöitä on ohjeistettu ja

kannustettu keskustelujen käymiseen matalalla kynnyksellä eri tilanteissa. Sivistystoimialan johtoryhmä saa HR-yksiköstä ja Työterveyshuollosta säännöllisesti tietoa henkilöstön terveys- ja poissaolotilanteista.

Merkittävänä riskinä sivistystoimialalla on ammattitaitoisen, pätevän ja erityisosaamista omaavan henkilöstön saannin turvaaminen. Avoinna oleviin työpaikkoihin liittyen on toteutettu aktiivista rekrytointikampanjointia yhteistyössä HR- ja viestintäyksikön kanssa muun muassa sosiaalisessa mediassa. Joidenkin rekrytointien yhteydessä on käytetty rekrytointilisää. Palkkausjärjestelmiä on kehitetty. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat päivitetään säännöllisesti.

Vuonna 2024 sivistystoimialan toimintaan vaikuttivat edelleen Satakunnan hyvinvointialueen toiminnassa ilmenneet epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat haasteita Porin kaupungin toimintaan sekä epäselvyyttä aiemmin tuotettujen palvelujen jatkumiseen yhteistyönä tai ostopalveluina. Toiminnan muutoksessa ilmenneiden haasteiden ratkaisemiseksi pyritään turvaamaan olemassa olevien hyvien käytänteiden, toimintojen ja palveluiden jatkuminen sekä kehittäminen yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa. Sivistystoimialan toimintaan vaikuttavana tekijänä huomioitiin myös työtaturmien ja työmatkataturmien lukumäärien nousu parin viime vuoden aikana. Tapaturmiin on varauduttu muun muassa kone- ja laiteturvallisuutta parantamalla, liukuesteiden ja henkilösuojaimien hankinnalla sekä kiinteistönhoidon yhteistyötä kehittämällä. Työtaturmien ja työmatkataturmien lukumääräistä kehitystä seurataan kuten myös niiden vaikutusta sairauspoissaoloihin.

Varhaiskasvatuksessa jouduttiin työtaistelutoimenpiteiden vuoksi sulkemaan lähes kaikki päiväkodit 13.-14.2.2024. Lisäksi perhepäivähoito toimi rajatusti. Kolmeen auki olevaan yksikköön voitiin ottaa vain rajattu, lain sallima määrä lapsia. Vanhempien toivottiin mahdollisuuksien mukaan järjestävän lapsensa hoidon muulla tavoin. Lapset otettiin hoitoon saapumisjärjestyksessä. Pidempään jatkuessaan työtaistelutoimenpiteet olisivat haastaneet varhaiskasvatuksen järjestämistä ja varhaiskasvatusmaksujen pidempi aikainen hyvittäminen aiheuttanut taloudellista riskiä.

Meri-Porin uimahallin vesijohtovedestä löydettiin legionellabakteeria 6.8.2024. Uimahalli päästiin avaamaan viikkoa myöhemmin suunnitellusta. Pidempään jatkuessaan kertymättömät pääsymaksutuotot olisivat voineet aiheuttaa taloudellisen riskin.

Organisaatioturvallisuuteen liittyen perusyksikköjen, kuten koulujen ja päiväkotien, pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti. Esihenkilöille järjestetään säännöllisesti turvallisuuteen liittyvää koulutusta. Kriisitilanteisiin on varauduttu kouluttamalla esihenkilöitä muun muassa kriisiviestintään. Sivistystoimiala on mukana vuosittain järjestettävissä evakuointiharjoituksissa, joissa tunnistetaan muun muassa pelastautumiseen liittyviä haasteita.

Esa Kohtamäki
toimialajohtaja

